

“โครงการร่วมจัดการพืชทางบกและการสหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี”

น้ำ

โดย

สถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เนื้อหา โครงการ “การพัฒนาชีวันการสหกรณ์
ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี”

ผู้เรียนบเรียง

ณัฐพร ชีโลธร

บรรณาธิการ

รศ.ดร.อุทาทิพย์ ภัทรภาท

จัดพิมพ์โดย

สถาบันนวัตกรรมด้านสหกรณ์

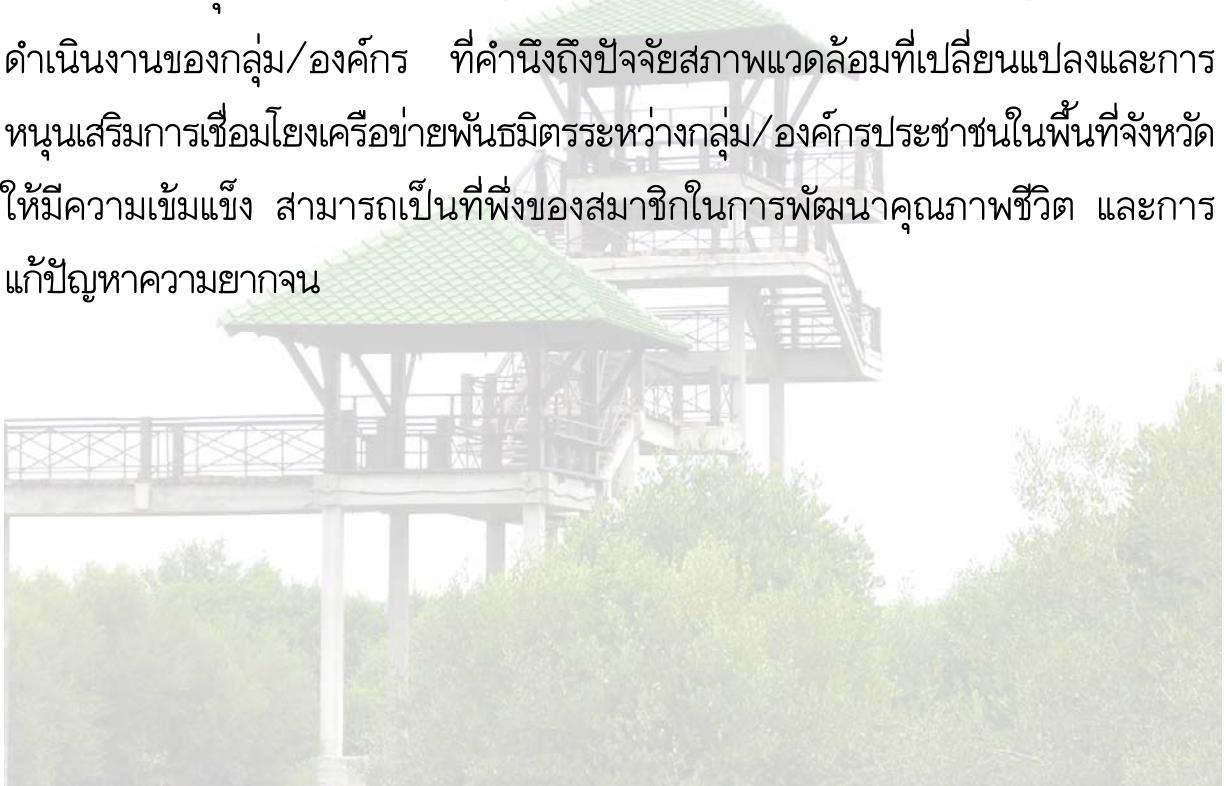

สถาบันนวัตกรรมด้านสหกรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำนำ

เอกสารโครงการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นส่วนหนึ่งของเอกสารเผยแพร่ภายใต้ชุดโครงการวิจัย “การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในพื้นที่ 36 จังหวัด” ซึ่งสนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และดำเนินการวิจัยโดยคุณนอรดีน เจริญและคณะ เป็นการศึกษากระบวนการเสริมสร้างการเขื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรระหว่างสหกรณ์และกลุ่ม/องค์กรภาคประชาชน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของทีมวิจัยจังหวัด ในลักษณะการจัด เวทีประชาชนสร้างกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนาภาคอุปถัมภ์/องค์กรให้ตระหนักถึงความร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนการปรับกระบวนการทัศน์และวิธีคิดเชิงบูรณาการให้แก่ผู้นำ เพื่อให้มีศักยภาพและความพร้อมในการบริหารจัดการองค์กร รวมทั้งการอนุมัติการเข้าร่วมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดกรอบพิธีทางการ ดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กร ที่คำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงและการอนุมัติการเข้าร่วมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ในการจัดกรอบพิธีทางการ ให้มีความเข้มแข็ง สามารถเป็นที่พึ่งของสมาชิกในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และการแก้ปัญหาความยากจน

สารบัญ

หน้า

1. ความเป็นมาของงานวิจัย	1
2. กระบวนการทำงานวิจัย	3
3. สถานการณ์ของสหกรณ์และกลุ่มองค์กร ประชาชัąนในพื้นที่ชุมชนทั่วไป	4
4. เครือข่ายที่เกิดขึ้น	7
5. ประโยชน์ที่ได้รับ	13
6. ภาพอนาคตของเครือข่าย	15

"โครงการวิจัย

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

1. ความเป็นมาของงานวิจัย

การดำเนินการโครงการวิจัย โครงการพัฒนาขบวนการพื้นที่จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชน และสหกรณ์ ในพื้นที่จังหวัด เพื่อให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพคนและองค์กรในการแก้ปัญหา ความยากจน

โครงการวิจัย ได้วางกรอบการปฏิบัติในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ ในพื้นที่ จังหวัด ซึ่งประกอบไปด้วย สหกรณ์ที่จดทะเบียน ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ และสหกรณ์ภาคประชาชน ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มสหกรณ์ออมทรัพย์ กลุ่มเกษตรกร ธนาคารหมู่บ้านตาม แนวพระราชดำริ กลุ่มอาชีพ กลุ่มสตรี กองทุนหมู่บ้านวิสาหกิจชุมชน โดยใช้กระบวนการวิจัย เงิงปฏิบัติของทีมวิจัย มุ่งไปที่องค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ส่วนแรก คือ การพัฒนาผู้นำกลุ่ม / องค์กรในลักษณะของการสร้างคุณค่า สหกรณ์ให้ตระหนักรถึงการร่วมมือ และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนการปรับกระบวนการทัศน์และวิธีคิดเงินบูรณาการให้แก่ผู้นำ เพื่อให้มีศักยภาพ และความพร้อมในการบริหารจัดการองค์กร ส่วนที่สอง คือการหนุนเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกรอบบทบาททางการดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรที่คำนึงถึงปัจจัยสภาพแวดล้อมที่

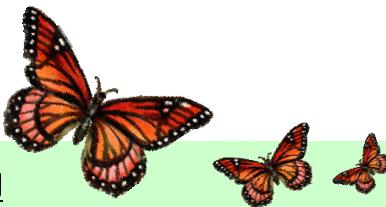
เปลี่ยนแปลง และส่วนที่สาม คือหนุนเสริมการเขื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรในระหว่างกลุ่ม/องค์กรประชาชนและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดตามแผนการปฏิบัติงานของทีมวิจัยจังหวัดปัตตานี

พื้นที่เป้าหมายในการศึกษาเป็น 3 โซน กล่าวคือ

1. โฉนดที่ถูกออกโดยผู้มีอำนาจออกกฎหมาย
 2. โฉนดที่มากกว่า 1 ฉบับที่มีโฉนดที่ติดต่อกัน
 3. โฉนดที่หักจังหวัดในรูปแบบการเปิดเวทีสาธารณะ เพื่อแสดงทางคุณธรรม

พร้อมและสมควรใช้ร่วมกับเครื่องหมายพันธมิตร

2. กระบวนการทำงานวิจัย

ความคิดเห็น / ประสานเพื่อร่วมเวที

5. จัดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ผู้นำ ที่แสดงทำ ความเข้าใจการสร้างความเข้มแข็ง / การสร้าง เครือข่ายพันธมิตร

6. ร่วมค้นหาปัญหา / ความต้องการร่วม / จุดเด่น / วางแผนเครือข่าย

7. วางแผนฯลฯ สร้างศักยภาพเครือข่าย / กำหนด กิจกรรมนำร่อง / แสวงหาองค์กรสมัครใจ / วางแผน โครงสร้างบริหาร

8. หนุนการขับเคลื่อนกิจกรรม / ประเมินผล / บ่มเพาะเครือข่าย / เผยแพร่สู่สาธารณะ

9. ส่งผลกระทบต่อกรรมการองค์กรแกน / ผลักดัน ปรับปรุงแผนกลยุทธ์ / ครอบทิศทาง

10. ทำข้อตกลง / สัมมนาเครือข่าย / เพิ่ม โอกาสการเรียนรู้

11. ประสานการหนุนเสริมจากองค์กรภายนอก

1. เก็บรวบรวมข้อมูลทุกด้าน ข้อมูลทางสังคม/วิเคราะห์ ผู้นำ และองค์กร

2. ตรวจสอบข้อมูลคนจนจด ทะเบียน สมาชิกสหกรณ์และ องค์กรประจำชุมชน

3. กำหนดพื้นที่ / ผู้นำ สหกรณ์ / ผู้นำองค์กรเป้าหมาย

4. พบປະผู้นำ / แลกเปลี่ยน

3. สถานการณ์ของสหกรณ์ และกลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี

ผลการศึกษา

สถานการณ์ของสหกรณ์ และ กลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี มีองค์กรนิติ บุคคลจดทะเบียนตาม พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 จำนวน 99 องค์กร แยกเป็น สหกรณ์การเกษตร

จำนวน 23 สหกรณ์ สหกรณ์กองทุนส่วนย่าง
จำนวน 24 สหกรณ์ สหกรณ์ประมง จำนวน 3 สหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์ จำนวน 12 สหกรณ์ สหกรณ์ร้านค้า จำนวน 5 สหกรณ์ สหกรณ์บริการจำนวน 10 สหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกร จำนวน 22 กลุ่ม ในส่วนของ สหกรณ์ภาคประชาชน หากพิจารณาถึงปริมาณ และการขับเคลื่อนกิจกรรมที่ต่อเนื่องแล้วมีกลุ่ม/องค์กรประชาชน ที่มีการจัดตั้งครอบคลุมเกือบ ทุกหมู่บ้านและชุมชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี คือ กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มผู้ผลิต OTOP ที่อาจจะมีซึ่งเรียกต่างกัน อาทิ เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มสตรีสหกรณ์ เป็นต้น รวมจำนวน 966 แห่ง แยกเป็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จำนวน 659 กองทุน กลุ่มผู้ผลิต OTOP จำนวน 307 กลุ่ม

จากการศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดปัตตานี พบว่า สหกรณ์การเกษตร ส่วนใหญ่ มุ่งเน้น ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ เท่านั้น ไม่ได้ให้ ความสำคัญกับการกิจด้านส่งเสริมการเกษตร หรือการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ตาม เจตนาการมณีของสหกรณ์ ส่งผลให้หลายสหกรณ์ กำลังประสบปัญหาลุกหนี้ค้างเพิ่มขึ้น dokabe

ค้างมากขึ้น มีผลประกอบการลดต่ำลง บางสหกรณ์ประสบภาวะขาดทุน สหกรณ์กองทุนส่วนกลาง เป็นสหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐ มีการสนับสนุนการก่อสร้างโครงสร้าง และโรงอัคคยาภัย ก่อน เพื่อแก้ไขปัญหาราคายางตกต่ำ แต่ปัจจุบันยางพารามีราคาแพงขึ้น ต้นทุนการผลิตต่างๆ มีราคาเพิ่มขึ้น สมาชิกมีส่วนร่วมน้อยหลายสหกรณ์ได้หยุดดำเนินงานชั่วคราว สหกรณ์อมทรัพย์ ซึ่งเป็นสหกรณ์ที่อยู่ในข่ายที่มีผลประกอบการอยู่ในเกณฑ์ดีเมื่อพิจารณาจากตัวเลข ทางการเงิน แต่ยังคงมีเงินให้มีการแสวงหารายได้โดยยังไม่ได้คำนึงถึง ภารกิจสำคัญในการยกระดับฐานะความเป็นอยู่แก่สมาชิกอย่างจริงจัง สหกรณ์ร้านค้า ไม่สามารถต่อสู้กับกระแสบริโภคนิยม ที่เปิดโอกาสให้ห้างสรรพสินค้าจากต่างชาติ มีพลังทุน และประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดีกว่า จึงต้องปลูกศักดิ์การไป สหกรณ์บริการ ที่จัดตั้งขึ้นตามลักษณะของการประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นสหกรณ์ขนาดเล็ก มีทุนน้อย ขาดทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ยังมิอาจช่วยสมาชิกได้ตามวัตถุประสงค์

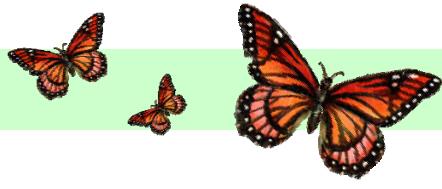

ส่วนสถานการณ์ขององค์กรภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานีหากพิจารณาถึงปริมาณและการขับเคลื่อนกิจกรรมแล้ว มีกลุ่ม / องค์กรประชาชน ที่มีการจัดตั้งครอบคลุมเกือบทุกหมู่บ้านและชุมชน คือ กองทุนหมู่บ้าน และกลุ่มอาชีพหรือผู้ผลิต OTOP ถึงแม้ส่วนใหญ่สามารถดำเนินการไปได้ ก็มักจะต้องเผชิญกับปัญหาขาดทักษะและประสบการณ์ ในการบริหารจัดการของกลุ่ม/องค์กร โดยกลุ่มผู้ผลิต OTOP มักจะประสบปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการผลิตที่ไม่สม่ำเสมอ และไม่ได้มาตรฐาน ในส่วนของกองทุนหมู่บ้าน มักมีปัญหาการขาดวินัยในการใช้จ่ายเงินของสมาชิก ทำให้มีหนี้ค้างสถานการณ์ความร่วมมือของสหกรณ์ / องค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานีในรูปแบบเครือข่ายพันธมิตร นั้น พบว่า มีการร่วมมือเป็นพันธมิตร เฉพาะในประเภทของตัวเองเท่านั้น กล่าวคือ ในส่วนของสหกรณ์นิติบุคคลมีชุมชนสหกรณ์การเกษตรปัตตานี จำกัด เป็นตัวกลางในการเชื่อมโยงธุรกิจการฝากรเงินและการจัดหาสินค้าจำนวนมาก แต่ปัจจุบันได้หยุดดำเนินงานชั่วคราวเนื่องจากประสบปัญหาภาวะการณ์ขาดทุน และมีบางสหกรณ์มีการซื้อ-ขาย สินค้าระหว่างกัน แต่ก็เป็นเพียงกิจกรรมเฉพาะกิจที่ดำเนินการเป็นครั้งคราว ซึ่งปัจจุบันมีสหกรณ์ที่

จับคู่เป็นพันธมิตรตามนโยบายของกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 18 คู่ ส่วนสหกรณ์ที่ไม่เข้านิติบุคคล อาทิ กองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง กลุ่มผู้ผลิต OTOP ก็มีการเขื่อมโยงเครือข่ายภายในกลุ่มของตนเอง ตามนโยบายของรัฐ ทั้งในระดับตำบล ระดับอำเภอ ระดับจังหวัด ยังไม่ปรากฏว่ามีการเขื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรกันระหว่างสหกรณ์ และกลุ่มองค์กร ประชารชน ตามนิยามการเสริมสร้างเครือข่ายคุณค่า ที่เด่นชัด ในจังหวัดปัตตานี

4. เครือข่ายที่เกิดขึ้น

ผลการดำเนินงานตามโครงการวิจัย
สรุปได้ดังนี้
เกิดการเขื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตร สามารถ

1) เครือข่ายบูเดสันติสุข อำเภอภพปอ

การดำเนินการวิจัยในพื้นที่อำเภอภพปอ โดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างผู้นำองค์กร การบ่มเพาะเครือข่าย รวม 6 ครั้ง สามารถร่วมกำหนดรูปแบบเครือข่าย โดยให้สหกรณ์การเกษตรรายเดียวเป็นแม่ข่าย มีองค์กรสมัครใจร่วมวงสัมพันธ์ของเครือข่ายจำนวน 26 องค์กร และสามารถขับเคลื่อนกิจกรรมนำร่องได้ ดังนี้

1.1 เครือข่ายการตลาด

เครือข่ายบูเดสันติสุข ได้รับเคลื่อนกิจกรรมนำร่อง ในช่วงเดือนรอมฎัน (การถือศีลอดของชาวไทยมุสลิม) โดยสำรวจความต้องการสินค้า

อยู่ภาคบริการที่สามารถคงเครือข่ายจำเป็นต้องใช้ในช่วงเดือนดังกล่าว สหกรณ์แม่ข่ายดำเนินการจัดหาแล้วกำหนดวันให้สมาชิกองค์กรเครือข่ายออกมารับสินค้าพร้อมกันที่สำนักงานสหกรณ์ หรือร้านค้าที่อยู่ในเครือข่ายโดยกำหนดชำระเงินภายใน 45 วัน ผลการดำเนินการกิจกรรมนำร่อง มีสมาชิกองค์กรเครือข่ายเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 265 คน มูลค่าสินค้า จำนวน 221,800 บาท และเมื่อถึงกำหนดชำระ สมาชิกส่วนใหญ่

มาสำหรับตามกำหนด มีเพียงบางรายเท่านั้นที่พิเศษสุดๆ หลังจากนั้นสหกรณ์แม่ข่ายขึ้บเคลื่อน กิจกรรมการตลาดอย่างต่อเนื่อง โดยการเป็นเครือข่ายพันธมิตรกับร้านค้าชุมชน 2 แห่ง ในลักษณะหนุนเสริมการดำเนินธุรกิจร่วมกัน

1.2 เครือข่ายการเงิน

หลังจากได้เปิดเวทีบ่มเพาะและขยายผลเครือข่าย มีองค์กรหลาย องค์กรสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมของ เครือข่าย ออาทิเช่น มัสยิด , กลุ่มผู้ผลิต , กองทุนหมู่บ้าน โดยเฉพาะ มัสยิดได้นำเงินกองกลาง มาฝากที่ สหกรณ์แม่ข่าย และอนุญาตให้ใช้เป็น เงินหมุนเวียนได้ โดยไม่คิดดอกเบี้ย แต่เมื่อเงื่อนไขว่า สหกรณ์แม่ข่ายต้องสามารถ收回เงินคืนทันที เมื่อมัสยิดมีความจำเป็นต้องใช้เงิน กรณีเบิกครัวเดียวกันเกินกว่า 100,000.- บาท มัสยิดจะต้องแจ้งให้สหกรณ์ทราบล่วงหน้า

1.3 เครือข่ายสังคมและวิชาการ

หลังจากกิจกรรมของเครือข่ายเผยแพร่สู่สาธารณะ มีองค์กรสมัครใจเข้าร่วมเครือข่าย เพิ่มขึ้น การติดต่อสัมพันธ์ระหว่างองค์กรเครือข่าย มีมากขึ้น มีทั้งกลุ่มผู้ผลิตและกองทุนหมู่บ้าน ไปปรึกษาขอคำแนะนำจากสหกรณ์แม่ข่าย เกี่ยวกับ การทำบัญชีรับ-จ่ายและบัญชีลูกหนี้ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนกิจกรรมของ เครือข่ายบูเดลันติสุข ที่ขึ้บเคลื่อนอยู่ถือว่าเป็น เครือข่ายขั้นต้นเท่านั้น ทีมวิจัยได้วางกรอบในการบ่มเพาะเครือข่ายในลักษณะการจัดเวที ติดตามและประเมินผลของแผนนำอย่างสม่ำเสมอ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีแรงหนุนเสริมจาก ภายนอกเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2) เครือข่ายสหกรณ์ลุ่มน้ำสายบุรี อำเภอสายบุรี อำเภอพ้อ อำเภอไม้แก่น

เครือข่ายสหกรณ์ลุ่มน้ำสายบุรี การดำเนินการตามกระบวนการวิจัยในพื้นที่ 3 อำเภอ ที่มีพื้นที่ติดต่อกัน คือ อำเภอสายบุรี อำเภอพ้อและอำเภอไม้แก่น มีสหกรณ์ที่สมัครใจเข้ามายังเครือข่ายพันธมิตร 3 สหกรณ์ ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรไม้แก่น สหกรณ์การเกษตร กะพ้อ และสหกรณ์การเกษตรสายบุรี สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมนำร่องภายใต้เครือข่าย สหกรณ์ลุ่มน้ำสายบุรี คือ เครือข่ายกิจกรรมการตลาด (ปุ๋ยเคมี) จำนวน 16 ตันมูลค่า 140,500 บาท

ผลจากการจัดเวทีผู้นำ และเวทีสัมมนาเครือข่าย ส่งผลให้ผู้จัดการสหกรณ์เกษตรไม้แก่น จำกัด ในฐานะแทนนำเครือข่าย สหกรณ์ลุ่มน้ำสายบุรี เกิดแนวคิดใหม่กลับไปขับเคลื่อนเครือข่าย ตลาดเร่อ มีสหกรณ์การเกษตรไม้แก่น จำกัด เป็นแกนหลักในการ

ขับเคลื่อน มีองค์กรสมัครใจเข้าร่วมวง流พัฒนาข้อมูลของเครือข่ายตลาดเร่อ จำนวน 4 องค์กร

4 เครือข่ายรักษ์คุณค่า

3) เครือข่ายสหกรณ์ปัตตานี

การดำเนินการตามกระบวนการวิจัย ในพื้นที่ทั้ง จังหวัดในรูปแบบการเปิดเวที สาธารณะ โดยเชิญทุกองค์กรที่ พิจารณาว่ามีศักยภาพในการ เชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรเข้า ร่วมเวที ในการจัดเวทีครั้งแรก มีผู้นำองค์กรเข้าร่วมทั้งหมด จำนวน 52 องค์กร ผลจากการ

จัดเวที หลายองค์กรขาดความพร้อมที่จะเป็นเครือข่ายพันธมิตรกัน ได้มีการตั้งคณะกรรมการ จากตัวแทนสหกรณ์ที่ร่วมเวที เพื่อร่วมปรึกษาแนวทางแนวทาง และมีการจัดประชุมตัวแทนสหกรณ์

ได้ออกสรุปให้มีการนัดหมายผู้นำ สหกรณ์ กลุ่ม/องค์กรมาร่วมประชุมอีกครั้ง เพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ การจัดเวทีครั้งที่ 2 มีผู้นำสหกรณ์ กลุ่ม / องค์กรประชาชนเข้าร่วมเวที จำนวน 45 คน ผลจากการร่วมเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ มีสหกรณ์ องค์กรประชาชน จำนวน 30 องค์กรสมัครใจเป็นเครือข่ายพันธมิตรโดยมี

การเสนอให้สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส. ปัตตานี จำกัด เป็นแกนหลัก และ ได้รับการหนุนเสริมจากจังหวัดปัตตานี สันบสนุนงบประมาณให้เครือข่ายสหกรณ์ปัตตานี เป็นคณะกรรมการจังหวัดปัตตานีเพื่อไปเปิดตลาดสินค้าในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดพะเยา และจังหวัดนราธิวาส ผลการขับเคลื่อนกิจกรรมเครือข่ายการตลาดของเครือข่ายสหกรณ์ ปัตตานี มีมูลค่าการลงนามในบันทึกข้อตกลงเพื่อเสนอขายหรือแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่าง สหกรณ์ โดยระบบหักบัญชี รวมมูลค่า 45,152,000 บาท และจากการเปิดเวทีติดตาม

และประเมินผล การดำเนินงานของเครือข่ายสหกรณ์ปัตตานี มีการขับเคลื่อนกิจกรรม การประสานข้อมูลเพื่อรวบรวมสินค้าผลิตภัณฑ์ขององค์กรสมาชิก และสินค้าบางชนิด อาทิ เช่น เครื่องแต่งกายมุสลิม ลูกหนี้ปูรุส ดอกไม้ใบยะง มีการส่งมอบไปแล้วบางส่วน อย่างไรก็ตาม ที่มีวิจัยได้วางกรอบพิธิทางในการดำเนินงานของเครือข่ายสหกรณ์ปัตตานี โดยกำหนดให้มีการวางแผนติดตามและประเมินผล เพื่อบ่มเพาะเครือข่าย ปีละ 2 ครั้งและหนุนเสริมให้เครือข่ายจัดทำแผนดำเนินงาน ของเครือข่าย โดยกำหนดตัวชี้วัดที่ขัดเจนต่อไป

4) เครือข่ายรักษ์ถิ่น夷าตูม

การจัดเวทีผู้นำสหกรณ์ ผู้นำกลุ่มองค์กรประจำชุมชนในตำบล夷าตูม ยังคงอยู่รัง เกิดจากความต้องการของผู้นำชุมชน ที่ต้องการให้มีวิจัยเข้าไปบ่มเพาะแนวคิดเครือข่ายคุณค่า เพื่อการขับเคลื่อนการพัฒนาตำบล夷าตูม ในรูปแบบการเชื่อมโยง เครือข่ายพันธมิตรระหว่างสหกรณ์กับองค์กรชุมชน ที่มีวิจัยเข้าไปจัดเวทีผู้นำ 2 ครั้ง มีผู้นำองค์กรสมัครใจเข้าร่วมเครือข่ายพันธมิตร 8 องค์กร กำหนดรูปแบบการขับเคลื่อนโดยให้สหกรณ์รักษ์ถิ่น夷าตูม จำกัด เป็นแกนหลักของเครือข่ายถึงแม้ปัจจุบันยังไม่ปรากฏผลการขับเคลื่อนกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม แต่แนวทาง และเป้าหมายที่เครือข่ายได้ร่วมกำหนดขึ้น หากได้รับการบ่มเพาะที่ต่อเนื่องจะทำให้การพัฒนาเป็นเครือข่ายคุณค่าที่ยั่งยืนได้

5) เครือข่ายย่อยปัตตานี

การดำเนินการตามกระบวนการวิจัย ของที่มีวิจัยปัตตานีได้จัดเวทีเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพ การบริหารการจัดการของกลุ่มผู้ผลิต OTOP ในจังหวัดปัตตานี pragquplimี การขับเคลื่อนกิจกรรมในลักษณะเครือข่ายพันธมิตร กล่าวคือ

5.1 เครือข่ายการตลาดเครื่องแต่งกายมุสลิม

มีกลุ่มผู้ผลิตเครื่องแต่งกายมุสลิม จำนวน 35 กลุ่ม ที่ผ่านกระบวนการวิจัย ได้เชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดียวกัน มีกรรมการเครือข่ายกำหนดเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการตลาด ปัจจุบันมีผลการขับเคลื่อนกิจกรรมที่ต่อเนื่อง มีมูลค่าประมาณ 8,000 - 12,000. บาท/เดือน

5.2 เครือข่ายการตลาดจักสาน / ศิลปะประดิษฐ์

มีกลุ่มผู้ผลิตจักสาน/ศิลปะประดิษฐ์ จำนวน 4 กลุ่ม ที่ผ่านกระบวนการวิจัย ได้เชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดียวกัน มีกรรมการเครือข่าย กำหนดเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการตลาด ปัจจุบันมีผลการขับเคลื่อนกิจกรรมที่ต่อเนื่องโดยมีกรอบนำผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเครือข่าย ไปร่วมจำหน่ายในงานต่างๆ

5.3 เครือข่ายตลาดอาหารแปรรูป

มีกลุ่มผู้ผลิตน้ำดื่มในอำเภอสายบุรี อำเภอไม้แก่น อำเภอปะนาเราะ จำนวน 7 กลุ่ม ที่ผ่านกระบวนการวิจัย ได้เชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดียวกัน มีกรรมการเครือข่าย กำหนดเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการใช้ประโยชน์ร่วมกัน ของเครื่องบรรจุน้ำดื่ม ที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณตามยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดปัตตานี จำนวน 1,600,000.-บาท

5.4 เครือข่ายกลุ่มเพาะกล้ามพารา

มีกลุ่มผู้ผลิตต้นกล้ามพาราในอำเภอสายบุรี อำเภอกะพ้อที่ผ่านกระบวนการวิจัย ได้เชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตรในกลุ่มผลิตภัณฑ์เดียวกัน มีแผนนำเครือข่ายกำหนดเป้าหมายเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการตลาด ปัจจุบันมีการขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่อง ได้ส่งแผนนำเครือข่ายเป็นคณะกรรมการเพื่อเชื่อมโยงธุรกิจระหว่างจังหวัดของเครือข่ายสหกรณ์ปัตตานี มาแล้วหลายครั้ง

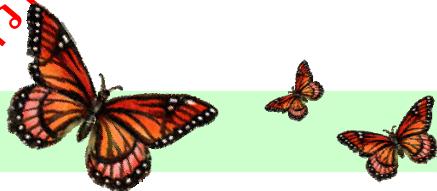

จากการรับการวิจัย
ที่สามารถเสริมสร้างศักยภาพ
ของผู้นำองค์กร เกิดการ
เชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตร
ระหว่างองค์กร เครือข่ายมี
การขับเคลื่อนกิจกรรมด้าน ^{*}
การตลาด ด้านการเงินด้าน^{*}
สังคมและวิชาการ เป็นการ

สร้างโอกาสให้สมาชิกขององค์กรเครือข่าย เกิดการเรียนรู้ มีความตระหนักรู้ในค่านิยมสหกรณ์
ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจ และมีรายได้เพิ่มจากการขยายช่องทางการตลาดของสินค้าหรือ^{*}
ผลิตภัณฑ์ของสมาชิกและหากได้รับการอนุมัติริบบนสหกรณ์และองค์กรภาคประชาชีวน
มีความเข้มแข็ง มีการเชื่อมโยงเป็น เครือข่ายคุณค่า อายุยืนยาวแล้ว เชื่อว่าสามารถ^{*}
แก้ปัญหาความยากจนของมวลสมาชิก และคนในชุมชนได้อย่างถาวร

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

“ເຂົ້າໃຈ ເຂົ້າຕິງ ພັມນາ” ແນວພະພາບທີ່ດຳລົງສໍາຫຼັບສໍາຫຼັດ ດຳລົງການ
ອຸດຸລະຍເດືອນ ທຽບມີພະພາບທີ່ດຳລົງແປ່ນແນວທາງໃນການແກ້ໄຂປັນຫາໃນພື້ນທີ່ 3 ຈັງຫວັດຫາຍແດນ

ການຕີ້ ຄ້ານ້ອມຮັບໄປປົງບົດຕົວຢ່າງຈິງຈັງ ແລ້ວຈະສ່າງຜລໃຫ້ເກີດຄວາມ
ຮ່ວມມືອ່ວ່າງໃຈໃນການແກ້ໄຂປັນຫາແລະຮ່ວມກຳຫັດແນວທາງການພັມນາ
ກະບວນການຈັດເວທີການແລກເປົ້າຍການເຮືອນຮູ້ອຸດຸລະຍເດືອນຜູ້ນໍາອອງຄົງໃນ
ພື້ນທີ່ຈັງຫວັດປຶກຕານີ ທີ່ມີວິຈີຍໄດ້ນ້ອມນຳແນວພະພາບທີ່ດຳລົງໄປປົງບົດ
ໃນການເຂົ້າພະປະຜູ້ນໍາອອງຄົງເປັນຮາຍນຸ້ມຄລົດທີ່ບ້ານຫຼືທີ່ກຳຈານ
ເຂົ້າໄປນັ້ນພູດຄູຍ ແລກເປົ້າຍການຄົດເຫັນ ຈະສາມາດຂັ້ນເປົ້າຄື່ອນ

ກິຈกรรมເກົ່າຍ່າຍປູໂດສັນຕິສູນ ໄດ້ອ່າງຕ່ອນເນື່ອງ ທີ່ຈຶ່ງເປັນຂ້ອພິສູນໄດ້ເປັນອ່າງດີ

“สำคัญที่จุดเชื่อม” กระบวนการจัดเวทีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ของผู้นำองค์กร ถ้าสามารถกระตุ้นให้ผู้นำร่วมค้นหาจุดเชื่อมที่ทุกคนมองเห็นประโยชน์ร่วมกัน ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงลึกที่สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรมและศาสนาแล้ว ทำให้การขยายผลสมาชิกเครือข่ายได้เร็วขึ้น ข้อพิสูจน์ประการหนึ่ง คือ ในพื้นที่อำเภอเกาะพ้อหลังจากสรุปผลกิจกรรมนำร่องที่เครือข่ายบูดีสันติสุข ได้สำรวจความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต้องใช้ ในเดือนรอมฎอน(ถือศีลอดของชาวไทยมุสลิม) และได้จัดทำมาส่งมอบให้สมาชิกของเครือข่าย ไปบริโภคก่อน แล้วกำหนดชำระเงินหลังจากเดือนรอมฎอน ได้เผยแพร่สู่สาธารณะ สมาชิกองค์กรอื่นมีความสนใจจะเข้าร่วมกิจกรรมของเครือข่ายและเป็นแรงบันดาลใจ ให้แก่นำเครือข่ายบูดีสันติสุขตั้งเป้าหมายไว้จะขยายให้เต็มพื้นที่อำเภอในปีต่อไป

“จุดระเบิด” ในการเดินทางไปจัดเวทีการสัมมนาภาคีเครือข่ายปัตตานี-ภูเก็ต ในระหว่างการเดินทางแก่นำเครือข่ายแต่ละคน ได้พูดถึงความคาดหวังของการไปสัมมนาในครั้งนี้ และในช่วงเดินทางกลับได้เปิดโอกาสให้แก่นำทุกคนได้พูดถึงสิ่งที่ได้จากการสัมมนาในครั้งนี้และจะนำกลับไปปรับใช้อย่างไร นางนิชోเมะ กีอนิ ประธานกลุ่มผู้ผลิตบ้านบาลูกา ได้พูดว่า “ไปดูเขาแล้วข้อนกลับมากดูเรา เราต้องพัฒนาภาษาในกลุ่มนี้มาก” ถือได้ว่าเป็นการระเบิดความคิดจากภายในตัวของแก่นำที่เกิดจากการกระบวนการวิจัย กระตุ้นผู้นำกลุ่มมีความคิดจะปรับพิสัยทางการดำเนินงานขององค์กร ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงและนำสាពนัห์ สะหลง ผู้นำกลุ่มผู้ผลิตผ้าคลุมผ้า มะนังดาลำ อําเภอสาขบุรี ได้พูดว่า “ไปดูเรื่องรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ตลาดภูเก็ตต้องการแล้ว คิดว่าจะกลับมาปรับปรุงลายของผ้าคลุมผ้าให้ทันสมัยตามตลาด โดยจะประสาน อบต. มะนังดาลำ จัดการแข่งขันการออกแบบลายผ้าคลุมผ้า ประมาณ 300 คน ” แม่ก้าวที่

ตามที่ว่า” นายมานพ เศียรอินทร์ ผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรโคกโพธิ์ จำกัด ได้พูดว่า การสร้างเครือข่ายไม่มีทฤษฎีที่ตายตัวที่กำหนดไว้ ซึ่งอยู่กับผลประโยชน์ที่จะได้รับร่วมกัน คิดได้ฝ่ายเดียวเครือข่ายไม่เกิด และต้องเกิดจากการสมัครใจเป็นสำคัญ

6. ภาพอนาคต...ของเครือข่าย

เนื่องจากการวิจัยโครงการพัฒนาขวนการสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีรายละเอียดกิจกรรม ที่ต้องปฏิบัติมาก แต่มีระยะเวลาปฏิบัติงานแค่ 1 ปีซึ่งเป็นเวลาที่น้อย ดังนั้น เครือข่ายพันธมิตรที่เกิดขึ้น จึงต้องให้การสนับสนุนการต่อยอดหนุนเสริมการขับเคลื่อน กิจกรรมของเครือข่ายต่อ เพื่อให้เกิดเป็นเครือข่ายคุณค่าให้จริง ทั้งนี้ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ควรให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ที่สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของแต่ละสหกรณ์และหนุนเสริมให้มีการขับเคลื่อนกระบวนการตามแผนอย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้นำและผู้เกี่ยวข้อง ให้มีความพร้อมในการบริหารจัดการองค์กรให้มีมาตรฐาน สามารถเป็นที่พึ่งของมวลสมาชิกได้

สถาบันวิชาการ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

